

This high-level meeting was preceded by two days of talks between the officials of the two Governments aided by the Central Water and Power Commission.

Mr. Patil is understood to have assured Mr. Karunanidhi that the legitimate needs of Madras would not be jeopardised by any project that his Government might undertake on the Hemavathi.

Madras has been voicing fears that the reservoir level at the Mettur Dam might drop to levels that would not sustain the irrigation in the Cauvery delta if the Hemavathi waters were used in Mysore State itself."

This is my fear. What the Madras Government wanted, the Mysore Government is prepared to give.

Mr. SPEAKER.—This statement is alleged to have been made on 21st August 1968 and the adjournment motion was presented to me by the hon'ble Member Channabasappa yesterday through one of his messengers at 10.10 A.M. and the House was to meet at 12 O'clock. According to clause (iii) of rule 53 the motion should be restricted to a specific matter of recent occurrence. The question before the House and before me is whether this is a matter of recent occurrence. According to him, the occurrence was on 21st August 1968 and notice is given on 18th September, i.e., almost one month after the date of occurrence. The present session started on the 2nd and the hon'ble Member should have taken the earliest opportunity to bringing up this matter as an adjournment motion which he has done. Therefore, I hold that it is not a matter of recent occurrence and therefore under clause (ii) of rule 52 I withhold my consent to the adjournment motion.

SRI M. NAGAPPA.—May I know what is "recent occurrence" according to the Chair? What date will be counted as "recent occurrence"?

Mr. SPEAKER.—The Chair cannot give an opinion on a hypothetical case.

SRI H. M. CHANNABASAPPA.—I take the ruling of the Chair with great respect because of the due weight that has been given to this all-important subject.

MOTION *re*: THE REVISION OF 1924 CAUVERY VALLEY AGREEMENT BETWEEN THE STATE OF MYSORE AND MADRAS

SRI H. M. CHANNABASAPPA.—Sir, I rise to another point about the motion which I sent long back, before I went to the hospital. Till this minute I have not received any communication as to whether it is admitted or not admitted.

Mr. SPEAKER.—I have not decided the point whether to give consent or not to give consent. If the hon'ble member wants to say something about it, I have no objection.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Mr. Speaker, the hon'ble members of this House either on this side or that side, are entitled to have their motions which are in order admitted and discussed on the floor of this House. I submitted to your attention a motion—I forget the date—it was sometime before I was admitted to the hospital of about 10 or 12 days back. According to the statement made by the hon'ble Speaker yesterday today is the last day and probably we have only two or three hours before we adjourn *sine die*. Till now, this all-important question which has got a bearing on the overall economic condition of the country and which has got an effect on the suffering millions of people getting into permanent poverty, has not come up and if this subject does not get adequate attention and if the hon'ble members' sentiment is not respected, I submit that I very very pathetically feel that the hon'ble members' legitimate rights are getting infringed. In order to highlight the importance of this, a similar motion has been signed by 45 members of this House and I may submit that I am also one of the signatories to it and probably I am the first signatory to it. On such an important issue no decision has been taken and the subject matter is the same. That means to say that the hon'ble Speaker has not been able to make up his mind at all although notice has been given nearly 10 days ago. I know that the Chief Minister is not anxious that we should discuss it. He is positively against the discussion and if his words to prevail as against the rights of members of this House, I am afraid democracy is in danger.

Sri D. DEVARAJ URS.—Sir, I may be permitted to speak.

Mr. SPEAKER.—Is the member one of the signatories?

† Sri DEVARAJ URS.—No, I am not a signatory to the adjournment motion. I believe, the motion, that the hon'ble member has just now proposed to move is in accordance with rule 146. If you permit I have a submission to make. The subject matter that the hon'ble Sri H. M. Channabasappa proposes to bring before the House for discussion is with respect to Cauvery Waters and utilisation of Cauvery waters which is governed by the 1924 Agreement between the Madras Government and Mysore Government. This assumed importance now because of the alleged statement that has appeared in the Press.

Mr. SPEAKER.—This is altogether a different thing. This has nothing to do with the statement said to have been made by the Chief Minister in the Press.

Sri D. DEVARAJ URS.—I am not trying to say anything. The statement that has appeared with respect to the Agreement that is likely to have been reached between the Government of Mysore represented by the Chief Minister and officers of the P.W.D. and the Madras Government represented by the P.W.D. Minister of that Government in the presence of

the Central Government Minister Dr. K. L. Rao and officers of the Central Water and Power Commission. This has got a bearing on the rights of our State. Here the question is that 1924 Agreement was sought to be re-opened by the Government of Mysore, I believe in the year 1957-58. We are also told that the then Government appointed a committee of Engineers of the Department who went into the question and brought out in the committee report that there was a great need, an immediate need, for the revision of the 1924 Agreement which would otherwise jeopardise the interests of the State with respect to subsequent utilisation of Cauvery waters. Now, in case an Agreement or understanding is reached or the Chief Minister on behalf of the State were to say that we will abide by the 1924 Agreement, our fear is that the very agreement which the Chief Minister is purported to have stated or agreed to, goes against what was sought to be revised by the same Government in the year 1958. If then they had very good reasons to think of revising, it must be for some valid reasons in the interests of the State. Now to say anything without going through the question of revising the Agreement, merely to get concurrence of the Central Government or the Planning Commission for taking up the Hemavathy Project, will only confirm our fear that whatever rights that were likely to be affected by this 1924 Agreement, will be there. When once we agree to abide by the 1924 Agreement, I am afraid we will not have a case in future to re-open this question of revising the 1924 Agreement. Now the whole question boils down to this. Whether we should stick to 1924 Agreement as it is today or whether there is case for our Government to re-open the whole question in the light of the developments that have taken place, subsequent to 1924 upto this day? If it is merely just for the sake of getting technical clearance for one project, namely Hemavathi, can we give up whatever rights that we have for the utilisation of Cauvery waters? I am not here to say whether this is right or that is right because at this moment it is not for us to go into the question. One thing that I wish to submit is, it is really agitating the minds of those who have very genuine doubt about the 1924 Agreement and its consequential effects on our rights to utilise the Cauvery waters. So, Sir, in this light I would request the Chair to consider this question. It is for the Chair to make up its mind whether to give consent or not to this matter of great importance which is going to affect the future of a large portion of our population in this State.

Sri H. M. CHANNABASAPPA—Sir, by way of clarification I want to say one thing or the information of the hon'ble Speaker and also to the hon'ble members of this House. I wish to refer you to page 65 of the Ad hoc Committee report constituted by the Government on 7th February 1959 for reviewing the Inter-State Agreement on River Valleys.

2-30 P.M.

In this connection the Chief Minister has to come out with a statement what is the surplus water that is available after impounding in

(SRI H. M. CHANNABASAPPA)

K. R. S. There has been a gauging. From the gauge it can be seen what has been impounded and what has not been impounded. It is only for the surplus water that we have to build our reservoirs. The surplus water that is available is only 10 T. M. Cft. But you are saying that 45 T. M. Cft. of water is available and with this false assumption you are sinking your funds in constructing Hemavathi Project. You are spending about 16 to 24 crores. For whose benefit you are going to spend—after all for how much quantity of water you are spending—it is only for 10 T. M. Cft. Your assumption is wrong. You cannot fill your reservoirs. When there is no water how can you build Kambadakada and Harangi. You are letting down all the water to Madras and only 10 T. M. Cft. is left to you. You are letting down the people of the State and you are favouring the Madras Government. As per the instructions of the Chief Minister the Engineer came and met me. I asked him one question and that is, is the Government of Mysore entitled to utilise 45 T. M. Cft. of water as per this 1924 agreement? He did not come out with correct information. I want to ask whether the Chief Minister has come out with that statement on the assurance of the Chief Engineer. The Madras Government is terribly afraid of a committee to be formed to go into this question because they have violated the 1924 agreement. I want to ask, if the 1924 agreement is to be revised, what are the grounds? The Madras Government has constructed many projects without consulting us. They want to have these projects regularised. Even the Centre may agree to this because the Madras Government has already constructed. Therefore you have to oblige them and you are already doing that. By doing this you are letting down the interests of the State. Therefore the entire State is very much interested to know what is being done by the Government in this matter and what it proposes to do, to have its due share, and what is the outcome of the discussions that have been held in this respect so far. These are very important things the people should know. Therefore I appeal to the Chair to accord consent to have discussion on this matter in the interest of the State.

† ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ (ಅರಕಲಗೂಡು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, 146 ನೇ ರೂಲ್ ಪ್ರಕಾರ ನಾವು ಒಂದು ಮೋಷನ್ ಸೋಲಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಕಾಡರಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬಗ್ಗೆ ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ್ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಆಗಿರುವ 1924 ನೇ ಇಸವಿಯ ಅಗ್ರಿಮೆಂಟ್‌ನ್ನು ಪುನಃ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಸರ್ಕಾರದವರು ತರಾತುರಿಯಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಮೋಷನ್. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದರ ಅಗತ್ಯ ಎತಕ್ಕೆ ಬತ್ತು, ಇದರ ಅರ್ಜಿ ಯಾ ಸಂಜ್ಞೆ ಇದೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹೇಮಾವತಿ ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಿ ಕರ್ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಬೇರೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದೆ ಈ ಸಭೆ ಸೇರುವುದರ ಒಳಗೇ 1924 ನೇ ಇಸವಿಯ ಅಗ್ರಿಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿ, ಮದ್ರಾಸಿನವರು ಭವಾನಿ ಮತ್ತುತರ ಅಣೆ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿ ನೀಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರವರಿಗೂ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ನಡುವೆ ಏನು ಒಪ್ಪಂದ ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು ಪರದಿಯಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಪ್ರಕಾರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿ ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೇಮಾವತಿ ಅಣೆ ಕಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಚಿಕ್ಕಿ ಕರ್ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಪಡೆಯುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ

ಲಘುಾತರ ಜನ ಸಮಾಧಿಯ ಮೇಲೆ ಆ ತೀರ್ಪಾನನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಂತಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಂಭವಕ್ಕೆ ಸೇರುವವರೆಗೂ ನಾನು ಕಾದು ಕುಳಿತು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. 1924 ನೇ ಇಸವಿಯ ಅಗ್ರಮಂಚಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಮದ್ರಾಸಿನವರ ಹಿತವನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಕ್ರೈಸ್ತರಿಗೆ ಅಣೆಕಟ್ಟಿಗೆ ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಪಡೆಯುವುದಾದರೆ ಅದರಿಂದ ಏನು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಲತಾಯಿ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಾವೇರಿ ಬೇಸಿನಿನಲ್ಲಿ ಭವಾನಿ ಮತ್ತಿತರ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದವರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಾಗಲೀ, ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರಾಗಲೀ, ನಮ್ಮೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ನೀರು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ, ಎಷ್ಟು ಎಕರೆ ಅಡಕಟ್ ಆಗುತ್ತದೆ, ಎಂದು ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರಾಗಲೀ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಾಗಲೀ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದರೇ? ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಆ ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 1924 ನೇ ಇಸವಿಯ ಅಗ್ರಮಂಚಿ ಪ್ರಕಾರ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರಾಗಲೀ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಾಗಲೀ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರಿನವರೊಡನೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಎಂದರೆ ತೋಚ ಕುರಿಮರಿಯ ನ್ಯಾಯಮೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮತ್ತು ಪ್ಯಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ನಿನವರೂ ಸೇರಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಆ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಪ್ಪರ್ ರಿಜರ್ವನ್ನು ಭವಾನಿ ಮತ್ತಿತರ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾವ ರೀತಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು? ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಅಂಶ ಇದೆ. ಅದು ಏನೆಂದರೆ ಅಪರ್ ರಿಜರ್ವಿನಲ್ಲಿ ಫೋಲಿಮಿಟ್ ಇತ್ತು. ಹರಿಯಬೇಕೆಂದು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಹರಿಯಬೇಕಾದರೆ ಫೋಲಿಮಿಟ್ಟಿನ ಆವಾರದ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣರಾಜನಗರದಿಂದ ಇಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಸಾಗರಕ್ಕೂ ಅಪ್ಪರ್ ರಿಜರ್ವ್‌ನ ಲಿಮಿಟ್‌ಫೋಲಿಗೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ 3-4 ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಅವರು ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಅಗ್ರ ಮಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡೆಯ ಲಿಮಿಟ್‌ಫೋಲಿ ಎಷ್ಟು ಇರಬೇಕೆಂದು ನಿಗದಿಯಾಗಿದ್ದು, ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಸಾಗರದಿಂದ ಇಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಡಿಸ್‌ಚಾರ್ಜ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಗದಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಲಿಮಿಟ್ ಫೋಲಿಗೂ ಮಧ್ಯೆ ಕಾವೇರಿ ಬೇಸಿನಿನಲ್ಲಿ 3-4 ಅಣೆ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಲಿಮಿಟ್‌ಫೋಲಿ ಅಷ್ಟು ತೆರೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಲಿಮಿಟ್‌ಫೋಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಯಾರೂ ಯಾವ ಅಬ್ಸಕ್ವೆನ್ಸ್ ಹಾಕಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚುವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರೊಡನೆ ಆಗುವ 1924 ನೇ ಇಸವಿಯ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿ, ಆದ್ದರಿಂದ ಕಟ್ಟಿರುವ ಭವಾನಿ ಮತ್ತಿತರ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿ ನೀಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ನಡುವೆ ಏನು ಒಪ್ಪಂದ ಸಹಿದೆಯೆಂದು ವರದಿಯಾಗಬೇಕೋ ಆ ಪ್ರಕಾರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿ ಹೇಮಾವತಿ ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಪಡೆಯುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಬಡಜನತೆಯ ಸಮಾಧಿಯು ತೋಡಿದಂತಾಗುವುದು; ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಜವಾಬ್ದಾರಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಏನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ 1924 ರಲ್ಲಿ ಅದೇ ಅಗ್ರಮಂಚಿ ಇದಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಲೋಚನೆ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ. 1924 ರ ಅಗ್ರಮಂಚಿ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮೇಲುಭಾಗಕ್ಕೆ ತೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಲಿಮಿಟ್ ಫೋಲಿ ಏನು, ಡಿಸ್‌ಚಾರ್ಜ್ ಜಾನ್ಸಿ ಇದೆಯೇ ಕಡಮೆ ಇದೆಯೇ ಇವೊಂದನ್ನೂ ನೋಡದೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸುಮಾರು ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಭಾಗದ ಜನರಿಗೆ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟು ಇದಕ್ಕೆ ನಾದರೂ ತಿಳಾರನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅದರ ಪ್ರತಿಮೊಟ್ಟೆ ಪ್ರಜೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ಮೊಟಕು ಗೊಳಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಈ ಸಭೆಯು ಈ ಕಡೆಯ ಮತ್ತು ಆ ಕಡೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಯಾರೂ ಬಾಧ್ಯರಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಾದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ)

ಪ್ರೋಜೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಹಾಪರಾಧ ಮಾಡಿ ದೊಡ್ಡದಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಭೆಯ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರನ್ನೂ ನಂಬಿಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜನಾತನದಿಂದ ಇದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ದೇಶವೆ ಏನು ಅಪಾವಾದವನ್ನು ಸರಕಾರ ಹೊಂದು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಬಾರದು. ಇದಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಎಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲ ಪರ್ಯಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

† Sri B. P. GANGADHAR (Tumkur).—Sir, I fully agree with the emphatic assertions made by one of the Leading Members of the Opposition, Sri H. M. Channabasappa. The matter is of very grave importance to the people of this State especially when we have to meet with the drought and famine conditions year after year consecutively for the past four years. Sir, it is needless for me to stress that always we will be short of water.

Mr. SPEAKER.—The member may speak only on the question of consent.

Sri B. P. GANGADHAR.—I will take only one or two minutes.

Sir, as I said, it is needless for me to submit that we have to view all these matter with great care and caution.

The statement made by the Chief Minister as reported in the Press causes serious doubt in the minds of everybody concerned. People who are thinking in the interest of the State and of the well-being of the countrymen on both sides of the House, are very seriously exercised over this matter. We do not know what exactly is the assurance that the Chief Minister has given to the State of Madras and also the Central Government. It is a fit matter to be discussed and we request your indulgence not for ourselves, but keeping in view the interests of the entire State, the destinies of nearly 2 crores of people, we are not meeting in session after today. I therefor request you that we may extend the sitting by one more day if necessary. It does not cost the Government anything more. I may give the assurance that we on this side of the House, the Opposition will not even press for sitting charges of Rs. 25 per day, because it is an important matter. I submit to you Sir, you may kindly agree to give permission to discuss this matter which is concerning the entire State. Regarding the gravity of the matter, I do not want to say anything more. I hope and trust you will kindly accord permission to discuss this matter on the floor of this House, so that there will be a chance for the Chief Minister also to clarify the position and also explain what he proposes to do in the matter. If he has given any undertaking, he will disclose to the House what exactly are the terms of the undertaking he has given to the Central Government, in the matter and what is the position of the Mysore Government.

Sri D. DEVARAJA URS.—Sir, in addition to what I have said, I submit another point.

In the Third Plan, proposals were made for two dams, namely Harangi and Hemavathi and a smaller dam at Kambadakada. During

the course of the third plan for various reasons, these projects could not be taken up. Anyhow, works were started about 2 years back both in respect of Harangi and Hemavathi. Subsequently, we have been told by the Central Government that because of objections raised by the Madras Government, it has not been possible to give technical clearance to these projects. Today, according to the statement given by the Chief Minister through the Press, we come to know that they have agreed to give technical clearance provided the Mysore Government agrees to stick to the 1924 Agreement. There is the other point, what about Harangi? So far, according to our information, they have not given technical clearance to this project. There is the other project Kambadakada which was proposed under the third Plan itself. Even allocations of funds were made. Even now, we do not know whether the Madras Government.....

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—If the Hon'ble Member yields, Kambadakada and Harangi projects have been proposed right from the Second Plan.

Sri D. DEVARAJ URS.—They were finalised during the course of the third plan period.

We do not even know whether the Madras Government is going to raise objections in case we want to press for technical clearance for the other two projects.

The other point is, what will be the consequential result in case we reiterate our sticking to 1924 Agreement. The 1924 Agreement is already there. What makes the Madras Government to compel us to say that unless the Mysore Government makes a categorical statement that they stick to the 1924 Agreement, we are not prepared to give our consent for technical clearance. That means, the Madras Government obviously feel that if the Mysore Government were to raise the question of reopening the 1924 Agreement, according to them perhaps they think that will go against their interest. Here in our State, we have asked our Chief Engineers to go into the question and give a report to the Government. The report says, unless we revise the 1924 agreement, it may be against our interest to continue to stick to that agreement. Such being the situation, supposing we say and reiterate our stand that we are going to agree to the 1924 Agreement, that obviously means that we are not going to agitate for the re-opening this question of 1924 agreement. Supposing by implication, or otherwise indirectly, it is meant that the consent for the purpose of getting clearance for Hemavathi we agree for 1924 Agreement, I would like to know whether it will be possible at any later stage for the Mysore Government to re-open this subject of 1924 agreement, because when we give that consent, it binds us for all time. As an analogy I would say.....

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I would like to know from the Hon'ble Member whether the 1924 Agreement is something like a pole-star or permanent thing like the Sun and the Moon, or is there any provision wherein by 1974 it is liable to be revised?

SRI D. DEVARAJ URS.—Sir, this question, I wish the Hon'ble Member had put when the motion was actually taken for discussion.

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—I am only asking as a layman. I want to know why 1974 was fixed as the year for expiry of the 1924 Agreement and whether the Agreement is revisable or not.

SRI D. DEVARAJ URS.—According to my knowledge I do not claim to have gone through every page that has been written on it. In fact the 1924 Agreement and all the literature connected with it are covered in four volumes. I am sorry I did not bring those volumes here. I do not claim to have read every page of all the four volumes. In substance what I have said is that this Agreement holds good till the year 1974. Till that period they have given us the right to utilise 45 TMCFT of water which is said to be in surplus so far as the Cauvery Valley within the Mysore State is concerned. We are now proposing to utilise that 45 TMCFT of water by building the Hemavathy Project, the Harangi Project, the Kabini Project and similar other projects if there are any at all. We were under the impression that the Madras Government has no reason to raise objection as long as the 1924 Agreement exists and as long as the 1924 Agreement gives us the right to utilise the 45 TMCFT of Cauvery water in the Cauvery valley. But now the Madras Government comes up to say: "Look here, you cannot build Hemavathy Project without our consent because it is going to work against our interests." So we have got to sit up and think seriously whether the Madras Government can question us about the utilisation of the water to which we are entitled under the 1924 Agreement which is binding on both the Madras and Mysore Government. Obviously the Madras Government have a lurking suspicion that the Mysore Government are trying to raise the issue for revision of the Agreement. Why did we think of revising that Agreement? Because of the report given by technicians and engineers who have submitted a report; wherein they have stated that unless we revise this Agreement, we are going to be affected adversely and seriously. That is the report of experts.

I recall to the memory of the Chair as well as this House one aspect about the Krishna Valley Project, which is quite relevant to the issue before us. In 1951 or so, the then Chief Minister Sri K. C. Reddy, at present the Governor of Madhya Pradesh, gave his consent with regard to the allocation of Krishna Valley waters, which was under dispute. Hon'ble Member Sri Jatti says that he has signed it. Whatever it is, whether he has signed it or not, in season and out of season, whenever this allocation of Krishna waters comes up, the Chief Minister of Andhra Pradesh and the concerned Andhra Ministers harp on this agreement or consent given by the then Chief Minister of Mysore; they say that the Mysore Government is bound by the consent given in the year 1951 by the then Chief Minister and ask: why does the Mysore Government go back on the consent given by it? Very recently I read that statement made by the hon'ble Minister of Andhra Pradesh. So when once the Chief Minister commits himself to the fact

that we have given up the right indirectly of raising the dispute with regard to the 1924 Agreement, I am afraid it will become binding on future Governments. I am not a lawyer but my commonsense says that if the Chief Minister commits himself it will be binding on the future Governments also. At a subsequent stage if our Government says that it wants to have the Agreement revised in 1974 on the ground that it is disadvantageous to Mysore, Madras Government will get up and say: "Look here, the Chief Minister of Mysore has already given his consent in the year 1968 to stick to the 1924 Agreement."

SRI L. SRIKANTAI AH.—Will the hon. Member please convince the House that the contract is still binding after 1974?

SRI D. DEVARAJ URS.—After 1974, we do not know the position. One clause in that Agreement says that after 1974, both the Governments will sit together and discuss the question of further utilisation and sharing of waters. I want to tell the Hon. House that Madras has already utilised the maximum water that could be utilised by it. Unfortunately it is only Mysore that is lagging behind in utilising the Cauvery waters to the maximum extent. Excepting Krishnarajasagar Dam in the Cauvery Valley, no other project has come up. I think the Kabini project is in its foundation level although the dam work started years ago. We have not been able to build any other dam. The fact remains that so far as Mysore Government is concerned, its right to utilise 45 TMCFT. of Cauvery waters according to the 1924 Agreement has been fully exercised and if by 1974 we are not in a position to fully utilise the water provided under the Agreement, what happens? God only knows. We do not know the consequential effect after the 1924 Agreement comes to an end at the end of 1974. We cannot visualise what is going to happen after 1974. If we do not utilise 45 TMCFT. of water, there may be series of objections. So up to 1974 we are anxious to safeguard our rights and want to build up our dams and utilise the Cauvery Valley waters to the best of our ability. If the Motion is permitted, there will be scope for discussion of all the points that have been raised so far and we will be in a position to know from the Government what the position is with regard to the several issues and questions that have been raised.

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—What have the former Mysore Government done?

SRI H. M. CHANNABASAPPA.—The hon'ble Member raised a very relevant point. In the year 1957 or somewhere about that, the Madras Government constructed Bhavani and other projects and they wanted to create prescriptive rights. The Government of Mysore immediately got scent of it and applied to the Government of India, for arbitration. The Government of India has been seized of the matter. This is on 28th April 1959—nine years ago. The Union Ministry for Irrigation and Power and the Planning Commission proposed to call a meeting of the representatives of the Governments of Madras and Mysore early to

(SRI H. M. CHANNABASAPPA)

discuss the differences between the two Governments and arrive at an equitable settlement. The then Deputy Minister for Irrigation Sri Jaishukla Hathi has disclosed in the Lok Sabha that the Government of India is seized of the matter. So it is not now we are having our dispute. We are having our dispute from 1958 and the Government of India is seized of it. Specially now the Government of India could use its good offices and refer the dispute for arbitration. Now if we say that we will guarantee all the projects that have been constructed legally or illegally, we will be regularising all the violations that have been committed by the Madras Government. That apart, I submit only one point for consideration: On 75 per cent dependability, not more than 10 TMCFT of water will be available, let alone 45 TMCFT. If there are engineers here advising the Chief Minister, let them go into the figures I have given. These are all matters of highly technical and highly legal on which a thorough study is required by not only members of this House but senior members. Therefore I can carry the Chief Minister with me; I will try to carry the Chief Engineer if only an opportunity is given. If no opportunity is given, what to do? The interest of the country will go unasked. Where is the harm to the Chief Minister to have an open discussion? These are all public matters which are to be thrashed out on facts and figures and not to be dealt with in secrecy. Otherwise, you will be sentencing millions of people to perpetual poverty.

3-00 P.M.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಕಾವೇರಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ 1921ರಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಅಗ್ನಿಮಂಡನ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳಿಂದ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅನುಮಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾದ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ತಾವು ತಳ್ಳಿಹಾಕಿದ್ದೀರಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹೀಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ:— ಇದು ರೀಸೆಂಟ್ ಅಕೌಂಟ್ ಆಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರು 18ನೇ ತಾರೀಖು, ಬಹಳ ತಪ್ಪಾಗಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಳ್ಳಿಹಾಕಿದ್ದೀರಿ, ಅದನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಇವತ್ತು ಈಗ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಂದಿರುವ ಸೂಚನೆ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ನವರ ಅನುಕ್ರಮ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಕೊಟ್ಟ ಸೂಚನೆ. ಸರ್ವಸ್ವಾನಾಟೀವ್ ಮೋಷನ್. 8-10 ದಿವಸ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಎನೂ ತೀರ್ಮಾನವಾಗದೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಜಲಾನಯನ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಹವರು, ತುಂಬಾ ವಿವಿಧ ಜನ ಪಟ್ಟು 40 ಜನ ಸಹಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಈ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರೋ, ತಳ್ಳಿಹಾಕುತ್ತೀರೋ ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಷ್ಟೆ, ಮಾನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ, ಅವರ ಕೊಠಡಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ, ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡದು. ಈ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ನೀರಿನ ಆ ಭಾಗದ ಜನರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಕೃಷ್ಣಾ ಗೋದಾವರಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದಿವಸಗಳ ಕಾಲ ನಾವು ಎಳೆದಾಡಿದೆ, ಎಳೆದಾಡಿದೆ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನನ್ನು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದಾಗಲೂ ಕೇಂದ್ರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪು ಇದೆ, ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ಪಾಟೀಲರವರು ಆಡ್‌ಹಾಕ್ ಆಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾದಾಗ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ನಮಗೆ ಆಡ್‌ಹಾಕ್ ಹಂಚಿಕೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ನ್ಯಾಯವಾದ ಪಾಲನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಇದ್ದರೇ ಇದ್ದರೆ ನಾವು ಆರ್ಟಿಕಲಿನಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಹೊರತು, ಅಂದಿನಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದುಹೋಯಿತು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೇಳಿದಾಗ ಬಹುಶಃ ಅವರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮನೆಯುತ್ತದೆದ್ದೋ ಏನೋ ನಾವು ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗೂ ಅರ್ಬಿಟ್ರೇಷನ್ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಬಹುಶಃ ಕೇಂದ್ರದವರು ಒಪ್ಪಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೋ ಏನೋ ಈಚೆಗೆ ಅವರು ಅರ್ಬಿಟ್ರೇಷನ್‌ಗೆ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅರ್ಬಿಟ್ರೇಷನ್‌ಗೆ ಈ ವಿವಾದವನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೇಂದ್ರದವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರುವಷ್ಟು ನಾನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅವರು ಬಹಳವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಲಘುವಾಗಿ ಯಾರಾದರೂ ತಳ್ಳಿಹಾಕಿದರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಇದೆ, ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿರೂ ಓದಬಹುದು, ಇದು ಒಂದು ಗೋಪ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕ ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟ್ ಅಲ್ಲ. ಅಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಅಂದರೆ ಏನು ಅಂತ ಹೇಳಿ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ವಕೀಲರು ಮತ್ತು ಎಕ್ಸ್‌ಮಿನಿಸ್ಟರು ಹೇಳಿದರು.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪ.—ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಆಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಫ಼ರ್ಸ್ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಟರ್ಮ್ಸ್ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಪರ್ಟಿನೆಂಟೀ, ಇಮ್ಯೂಟಬಲ್ ರಿವೆನ್ಯುಬಲ್ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಟರ್ಮ್ಸ್ ಆಫ್ ಅಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಏನು ಅನ್ನುವುದು ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಒದುವಂತಹ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಈ ಹಾಸಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು, ಹಾಸಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾವು ಎದರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಅಗತ್ಯವಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸರ್ವಿಸ್‌ನಾಟೀವ್ ಮೋಷನ್ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ರಾಯಕ್ಕಾಗಿದೆಯೇ, ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದು ರಾಜ್ಯದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸೂಕ್ತವೇ ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಾವು ಪರಿಶೀಲಿಸತಾ, ಇದ್ದೀರಿ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಈಚೆಗೆ ನಡೆದಂತಹ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಪ್ಪು ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು, ನೀರಾವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವರು ಸೂಸಾರವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೀರೇಂದ್ರಪಾಟೀಲ್‌ರವರು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಇದರ ಅಗತ್ಯತೆ ಇತ್ತು, ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ನೀರು ಎಷ್ಟು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಕೂಡ ಅವರು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯ ತಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಈಗ ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರಪಾಟೀಲರು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಕಮಿಷನೇರ್ ರಿವರ್. ಹಾರಂಗಿ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ರಿವರ್ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ರಿವರ್ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಕಮಿಷನೇರ್ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಹೇಮಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ 16 ಕೋಟಿಯೋ 20 ಕೋಟಿಯೋ ಆಗಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಇಂಪೌಂಡ್ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ? 20-21 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ.ಎಫ್.ಟಿ. ನೀರು ಎಂಬ ಅಂದಾಜು ಇರಬಹುದು. ಅದರ ನಮಗೆ ಬರುವುದು ಎಷ್ಟು? ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ (ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಈ ವಿಚಾರ ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದುದು. ಇದನ್ನು ನಾವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಉದ್ದೇಶವಾದ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನಾವು ಶೂರರು ಎಂದು ಭುಜತಟ್ಟಿಕೊಂಡರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಇದು ಬಹಳ ಜಟಿಲವಾದ ಸಮಸ್ಯೆ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಡಿ. ಬಣಕಾರ್.—ಇದರ ಮೇಲೆ ನಾವು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡವೇ ?

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಇದರಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ನಷ್ಟ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿ ಶೂರರು ಅನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲರೂ ದೇಶದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಂದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಾವೇನೂ ಬೇಕೂಫರಾಗಿ ಬಂದಿಲ್ಲ, ದನಕಾಯೋ ಹುಡುಗರಾಗಿ ಬಂದಿಲ್ಲ, ನಾವು ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಓಡಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ.

Mr. SPEAKER.—I want to know whether Sri Gopala Gowda has finished his speech?

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Sir, I want a clarification from the Chief Minister.

Mr. SPEAKER.—I shall give the member an opportunity for clarification.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಒಂದು ಮಾತಿಗೆ ನನ್ನ ಒಂದು ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಇದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದು ಶುದ್ಧ ತಪ್ಪು. ಜಾಕಿಯವರು ಯಾರೂ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಆಗುವ ಆಸೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಯಾರಾದರೂ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಆಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಅವರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದು ಶುದ್ಧ ತಪ್ಪು. ಇದು ಗಂಭೀರವಾದ ವಿಷಯ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಕ್ಯಾನವಾಸ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಮುಂದೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಖಾಸಗಿ ಜನರು ಯಾರೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನವಸ್ಥರು ಯಾರೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಸರ್ಕಾರ ಒಪ್ಪಬೇಕು. ಇದು ಎಲ್ಲರಮೇಲೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ವಿಷಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಇದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯ. ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಾಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡತಕ್ಕಂಥ ವಿಷಯ. 1924 ರಲ್ಲಿ ಆಗಿ ಮೇಂಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 50 ವರ್ಷ ಆಗುವವರೆಗೆ ಇದನ್ನು ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಆಗ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಅದಾಗಿ ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಆಗಿ ಇದ್ದು ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಬಹಳ ಆಗ್ರಹಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇದರಿಂದ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರಾತೆ. ಅಂತಹವರನ್ನು ಮತ್ತು ದೊರವೃಷ್ಟಿ ಅಂಥ ಇಂಜಿನೀಯರ್ಸ್ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆಯೇ? ಬಹುಮಂದಿ ನೀರಿನ ಪಾಲನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕಂಥ ಜನರಿಗೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಛಾಯಿನಿವಾರಣೆ ಆಗಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಜನುಗೀಶ್ವಾನನೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾವ ರೀತಿ ಆಶ್ವಾನನೆ ಕೊಡುತ್ತೀವೋ ಅರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ನನಗೆ ಕೆಲವು ಸಂದೇಹಗಳು ಇವೆ. ಏನೆಂದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ನಮಗೆ ಬರಬೇಕಾದ ನದಿ ನೀರಿನ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಾವು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ಏನು ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ ಅಸಂದೇಹವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ರೆಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಕಾರ 1924ರ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ 45 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ.ಎಫ್.ಟಿ. ನೀರು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡೆ 20 ಪರ್ಸೆಂಟು ಮಾತ್ರ ಡಿಪೆಂಡೆಬಲಿಟಿ ಮದ್ರಾಸ್‌ಗೆ ಇದೆ. ಶೇಕಡೆ 80 ಪರ್ಸೆಂಟು ಡಿಪೆಂಡೆಬಲಿಟಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಇದೆ. ಅದರೂ ಸಹ ನಾವು ನಮ್ಮ ನೀರಿನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೆಲವು ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೆ ತಪ್ಪಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಕಾರ 10 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ.ಎಫ್.ಟಿ. ಗಿಂತ ಕಟ್ಟು ನೀರು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಹೇಮಾವತಿಗೆ 21 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ.ಎಫ್.ಟಿ. ನೀರನ್ನು ಎಲ್ಲಿದೆ ತರುತ್ತೀರಿ? 11 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ.ಎಫ್.ಟಿ. ನೀರನ್ನು ಮದ್ರಾಸ್ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಒಂದು ಹಕ್ಕಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಒಂದು ಸಂದೇಹ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ನೀವು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿ ತದನಂತರ ನೀವು ಹೇಮಾವತಿ ಪಾಚೆತ್ತನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ. ಅಲ್ಲದೆ ಪಾಚೆತ್ತಿಗೆ 16 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹಾಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಡಿಸ್ತಾನವರು ಸೂಯೆಟ್ ಕೆನಾಲ್ ಆಗ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮುರಿದ ಹಾಗೆ ಇವರೂ ಬೈ ಪೋ ಆಫ್ ಫೋರ್ ಆಗ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮುರಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ಇದ್ದೆಹಾಗೆ. 3-4 ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ನದಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ನಮಗಾದಾ, ಗೋದಾವರಿ, ಕಾವೇರಿ, ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ಇದೆ. ಈ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪತ್ತಿ ನಲ್ಲಿ ಅವು ಉಪಯೋಗದ ನದಿಗಳ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಂದೆ-ಅನ್ನಿ ಹಾಡುವಾಗ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ಜಗಳವಾಡುವ ಹಾಗೆ ಆಗದಾರದು. ನಮ್ಮ ದೇಶ ಒಡೆದು ಹೋಗಬಹುದು. ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ ಅದಮೇಲೆ ಸಿಂಧೂನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಜಗಳ ಆಗಿರುವುದು ತಮಗಿಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಈ ನದಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದವನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ

ವಹಿಸಿ ಅದಾಯ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪ್ಲಿನ್ ರೈಟ್ ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎ. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಅದು ಪ್ರಿನ್ಸಿಪ್ಲಿನ್ ರೈಟ್ ಆಲ್ಲ. ಅಪ್ರೊಪ್ರಿಯೇಟೆಡ್ ರೈಟ್. ತಾವು ಹೇಳಬಹುದು, ನದಿ ಹುಟ್ಟುವ ಹತ್ತಿರ ಇಷ್ಟೇವೆ, ನದಿ ಮೇಲೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ, ಕೆಲವು ಅಡ್ಡಕಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ ನೀರು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂದು. ಆದರೆ ಇಂದು ನಾಗಾರ್ಜುನನಗರ ಕಟ್ಟಿ ಹೆಚ್ಚು ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಈಗ ಯಾರೂ ಏನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಇಂಥಮುಸ್ತಿತಿ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಇದೆ. ಅದುದರಿಂದ ನಾನು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಾನ್ಯ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಕೇಳುವಹಾಗೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ-ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಿದೆ. ಕೆಲವು ವರ್ತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಈ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಾದರೆ ಅವರೇನಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಮದ್ರಾಸ್ ಸರಕಾರದವರು ಅಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಹೊರತಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಿವೆ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಶೇಕಡ 80 ರಷ್ಟು ನೀರು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಬರುವುದು, ಇಷ್ಟು ರಷ್ಟು ನೀರು ಮದ್ರಾಸ್ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರುವುದು. ಆದರೆ ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ ಮದ್ರಾಸಿನವರು 20 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಗೆ ಕಾವೇರಿ ನೀರನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ನಾವು ಕೇವಲ 3 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಾವೇರಿ ನೀರನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮಗೆಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿದೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. 1924 ನೆಯ ಇಸವಿಯ ಅಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಪ್ರಕಾರ ನಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿದೆ, ಆ ಒಪ್ಪಂದ ಸುಯಾಗದೆಯೇ, ಪುನಃ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿದೆಯೇ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಭೆ ತನ್ನ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತವಾದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೇನಾದರೂ ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಅಡ್ಜೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಇದೆ, ಅಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಏನೋ ಆಯಿತು ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದು. ಈ ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಒತ್ತಾಯಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—The House will now rise and meet after half-an-hour.

The House rose at Twenty-five Minutes past Three of the Clock and re-assembled at Fifty-five Minutes past Three of the Clock.

[Mr. SPEAKER in the Chair]

SRI H. M. CHANNABASAPPA.—Sir, the Chief Minister was pleased to say that there is delicacy in the matter. I would like him to enlighten and satisfy us as to what is the matter of delicacy. I want to submit to him through you that this is a matter on which for 14 long years Madras has carried on negotiations and open discussions. Open discussion took place all over the country on these river valley projects and the implications thereof. That is a public matter and not a private matter and we have got to thrash it out in the open House.

Another thing is that we are not begging the question, but we are demanding our rights under law and therefore there can be no question. We must fight out and secure our right. Thirdly, I am only very sorry because the Chief Minister has made a statement that there is

(SRI H. M. CHANNABASAPPA)

more inclination for propaganda. Ten years ago I was dubbed as Goebbels propagandist in regard to Krishna and ten years later he says that it is not Goebbels propaganda. I would humbly submit that whenever the Chief Minister speaks his speech must be befitting the dignity of the Chief Minister. I humbly submit that this is not befitting the dignity of the office he holds.

4-00 P.M.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ (ಶ್ರೀಮದೇವಗೋಳ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ಈವಾಗ ಮಾನ್ಯ ಜನ ಬಸಪ್ಪ ನವರು ಮತ್ತು 40 ಜನ ಶಾಸಕರು ಏನೊಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತಮಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅ ವಿಷಯ ಬಹಳ ಗಮನವಾದುದು ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಅತಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದುದು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸಂಶಯ ಪಡುವವರಾಗಿ ಇಲ್ಲ. ನೀರು ಎಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಾದ ವಸ್ತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು, ನೀರು ಮಾತ್ರ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ ನೀರು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದೆಯೇ ಹೊತ್ತು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದು ಇಡೀ ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಾಯವೆ ಎಂಬುದು. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ನದಿಗಳ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ ಒಂದೊಂದು ತೊಟ್ಟು ನೀರನ್ನೂ, ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಬರುವುದನ್ನು ನಾವು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಪಾಡಬೇಕಾದ್ದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಇವೊತ್ತು ಬಂದಿರುವ ವಿಚಾರ ಕಾವೇರಿ ನದಿ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿರುವ ನೀರುಹಂಚಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ. ಹೇಮಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಕ್ಲಿಯರಿಂಗ್ ಕೆಳುವು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗೊಂದಲವಾಗಿದೆ. ಇದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಚಾರ. ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯವಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜನ ಬಸಪ್ಪ ನವರಾಗಲೀ, ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಲೀ, ಯಾರೇ ಆಗಲೀ ಮಾತನಾಡಿದರೆ, ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಏನು ಮಾಡುವುದೂ ಬೇಡ, ಯಾರೇ ಆಗಲೀ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ, ದೇಶದ ಹಿತಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಾದರೆ ಅದನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ನಾನೂ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತರಬೇಕೆಂದಿರುವ ವಿಚಾರ ಕಾವೇರಿ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿರುವ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರವೊಡನೆ 1924ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಿರತಕ್ಕ ಆಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಉಗ್ಗುವವಾಗಬಹುದಾದ ಮೈಸೂರು, ದೇಶದ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಅನುಕೂಲ, ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕೆಂಬುದು. 1924ನೇ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಚಾಚೂ ತಪ್ಪಾದ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ; ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರ ಅದನ್ನು ಮುರಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ತಪ್ಪು ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದ್ದಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕೇಳದೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆ. ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಶಹಾಸಗಿರಿಯನ್ನು, ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇವೊತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರಗಳೆರಡೂ ಸೇರಿ ಒಳಸಂಚು ನಡೆಸಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಹೇಮಾವತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಕಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಇರತಕ್ಕ 45 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ. ನೀರಿನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾವು ಕಟ್ಟುವ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕಾದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಲತಾಯಿ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣ ನದಿ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗಲೂ ಸಹ ಇದೇ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರು. ಅಂದ್ರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಾಗಾರ್ಜುನ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಸ್ತ ಗೋಟುಗಳನ್ನು ಇಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಗ ನೀರಾವರಿ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದ ಕೆ. ಆರ್. ರಾವ್ ಅವರು ಮಲತಾಯಿ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ತೋರಿದರು. ಇದುವರೆಗೂ ನಡೆದಿರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ನಮಗೆ ಬಂದಿರುವಾಗಿಯೂ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಎನ್ನುವ ಸಂದೇಹ ನನಗಾದರೂ ಇದೆ.

ಈ ಸಂದೇಹ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಬೇಕು, ನದೀ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ಏನು ಹೆಚ್ಚು ಇತ್ಯಾದಿ ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ವೀಳಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರ ದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೇವಲ ದೂಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಚಿವರು ಕಷ್ಟ ಮತ್ತು ಕಾವೇರಿ ನದಿಗಳ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪರ ನಿರ್ವಾಹಣೆ ವಾಗಿ ವಾದ ಮಾಡ ತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

1958ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ನದಿ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ವಿಚಾರ ಬಂದಾಗ ಆಗಿನ ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ಕಮಿಷನ್ ಮಾಡಿದೆ. 1924ನೇ ಇಸವಿ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ರಿವೈಸ್ ಮಾಡಬೇಕು, ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗ ಬರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಒಂದು ಕಮಿಷಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಆ ಕಮಿಷಿಯು ರಿಪೋರ್ಟ್ ಸಹ ಇದೆ. 1948ರ ಒಪ್ಪಂದ ಯಾವ ರೀತಿ ರಿವೈಸ್ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಆಗಿನ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಶೇಖರಣೆ ಮಾಡಿ ಕೇಸ್ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜನ್ಮಬಿಷ್ಣು ನವರು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರ ಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಒಂದಾಗಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಅರ್ಜಿಯು ಮಾಡಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಶುಕೆ ನನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಾಗಿ ಇದೆ; ಮದ್ರಾಸ್ ನವರು ಕಾವೇರಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟೇ ಕಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಆಗ ಮೈಸೂರಿನವರನ್ನು ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಅವರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿ ಪೂರೈಸಿದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರ ಏಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ದೂರು ಕೊಡುತ್ತದೆ? ಕೇಂದ್ರದವರು ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರ ಕೊಟ್ಟ ದೂರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಕೊಟ್ಟು ನಾವು ಕಟ್ಟತಕ್ಕ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಇದೆ ಎಂದು ಕೇಳು ತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ಕೇಂದ್ರದವರಿಗೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಏನೋ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆದು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏನೋ ಪ್ರತೀಕಾರ ಭಾವವನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಅನು ಭಾವ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ, ಇಂಥ ಗಹವಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಭೆ ಕೂಡದೇ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡು ವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಕಷ್ಟವಿದೆ. ಅವರು ಈ ಸಭೆ ಯನ್ನು ನಂಬಿಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಷ್ಟನ್ನು ಹೇಳಬಹುದೋ ಅಷ್ಟನ್ನೂ ಹೇಳಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಇದ್ದರೆ ಅವರು ಈ ಕಠಿಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಮುಖಂಡರನ್ನೂ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳಲಿ. ಇದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಸುಂಭತವೂ ವಿಚಾರ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಏನೇನೂ ಇಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯ ವಾಗಿ ನೀಮ್ಮ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣು ರಚಲು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಾವೇರಿ ನದಿ ನೀರಿನ ಒಂದೊಂದು ತೊಟ್ಟೂ ಬರಬೇಕಾದ್ದು ಬರಬೇಕೇನು ಎನ್ನುವ ಹೋರಾಟದ ವಿಷಯ. ಇದೇ ರಾಜ್ಯ ಈ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದೆ. ಮಾತ್ರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

(The Chief Minister rose to speak)

SRI S. S. SHETTAR.—I rise to a point of order, Sir. It is not safe for the Chief Minister to make a statement at this juncture. I agree with the Leader of the Opposition. Let him call privately all the members of the political parties and decide what should be disclosed and what should not be disclosed. If he makes a statement now and if everything is disclosed, we cannot safeguard our own interest. This being an adjournment motion, he cannot be called upon to make a statement which is detrimental to the State.

MR. SPEAKER.—I am not calling upon anybody to make a statement. As for the adjournment motion, that has already been disposed of. We are on the point whether to give consent to the motion moved under rules 147 and 148. If the Hon'ble the Chief Minister wants to have his say, I do not want to come in his way.

Sri S. S. SHETTAR.—It is very detrimental to the State if he makes a statement and discloses certain things. When you have not permitted that motion to be moved in the first instance, why should you allow this statement?

Mr. SPEAKER.—Everybody is responsible.

Sri S. S. SHETTAR.—You have not admitted the motion to be moved in the first instance. Without motion being moved, can discussion go on?

Mr. SPEAKER.—The issue before me is whether consent should be given or withheld. That is the only point.

Sri S. S. SHETTAR.—If you have not given consent how can he disclose the details? Either he will defend his statement in the Press or not. In either case it is not in the well being of the State.

Mr. SPEAKER.—The hon'ble member Sri Shettar has raised a point that I should restrain the Chief Minister from making a statement. I do not propose to do it. There is no substance in the point of order. I have not decided on the point whether I should give consent to the proposed notice. If the hon'ble Chief Minister wants to make a statement, after hearing him I will give my ruling.

†ಶ್ರೀ ಎಲ್.ರೇಂಜು ಪಾಟೀಲ್.—ವಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಕಾವೇರಿ ನೀರಿನ ಒಪ್ಪಂದದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಏನು ಒಂದು ಸೂಚನೆ ಬಂದಿದೆ, ಅದರ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವು ಮೇಲೆ, ಬಹುಶಃ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯ ಮೇಲೆ, ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೂ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ಅದರಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗುವಾರು, ಆ ರೀತಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗುವುದು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತಹ ವಿಚಾರವಲ್ಲ ಒಂದೆಂದು ದಿವಸವೂ ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು, ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳು ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಇಲ್ಲದೆ ಬರುವಂತಹ ವಿಚಾರವಾದುದರಿಂದ, ಇದು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ, ಅದರ ಹಿತಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರ ವಂತಾಗುತ್ತದೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ತರದ ವಿಚಾರ ಬರಬಾರದು ಎಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲತ್ತು. ಇದರ ವೇಲೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನವೊಲಿಕೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ, ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ, ಈಗ ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಅದು ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂತು. ಇನ್ನು ತಾವು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೀರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು ತಮಗೆ ಬಿಚ್ಚದ್ದು. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿವಸ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದವರೆಲ್ಲ ನಾನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ, ಈಗ ವೀರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕಾವೇರಿ ನೀರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ, ಈ ಒಪ್ಪಂದ 1974ಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಬರುವಂತದ್ದು ಇದೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚರ್ಚೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಚರ್ಚೆ ಆಗಬೇಕಾದರೂ, ಎಲ್ಲರು ಸಮುಖವಾಗಿ ಆಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ಇದು ನಮ್ಮ ಹಿತಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಆಗಬಹುದು ಎಂದು ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ಇದರ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ಏನೂ ಕಾರಣ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುವವರೇ ಹೊರತು, ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ, ಯಾರು ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅವರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ದೋಷಾರೋಪಣೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಯಾವ ತರದ ಆಕ್ರೋಶವನ್ನೂ, ಅಥವಾ ಅಂಗೀಕರಣವನ್ನಾಗಲಿ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದೀಗ ಹೇಳಿದವರಿಗೆ ಚರ್ಚೆ ದುರ್ವ್ಯವಸ್ಥಾತ್ ಆಯಿತು. ಬಹುಶಃ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವನು ಕೂಲುವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮೇಲೆ ಆಯಿತು. ಇವತ್ತಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಆಗುವಂತದ್ದು ಅಷ್ಟೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ವೀರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಒಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಸ್. ಶೆಟ್ಟರು ಒಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳು ಏನುಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಯಾವುದನ್ನೂ ಅವಕಾಶ

ಇದ್ದರೆ ವರ್ಗದಬಹುದು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಎರೋಡ್ ಪಕ್ಕದ ಎರಾ ನದಸ್ಯರನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಎರಾ ಸೇರಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರ ಮುಚ್ಚು ಮೆರೆಯದಂತದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟುಪುಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇವತ್ತಿನ ವರೆಗೂ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆಯೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಚರ್ಚೆಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಮಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆ ನ ದಿವಸ ನಾನು ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಅದು ಬಹುಶಃ ರಿಕಾರ್ಡ್ ಆಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆ ರೀತಿ ನಾನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಯಾವ ಒಂದು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಡಬೇಕಾದರೂ ಬಹುಶಃ ಬಹಳ ಕಾಪಸ್ ಆಗಿ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದರೆ ರಿಟನ್ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, 1974ಕ್ಕೆ ಆಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಸಿದ್ಧವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು, ಮತ್ತು ಪರಿಶೀಲನೆ ಆಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಬರುತ್ತದೋ, ಅಥವಾ ಅದೇ ರಫ್ತುನೀಟ್ ಆಗುತ್ತದೋ ಎಂದು. 1924ರ ಆಗ್ರಿಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾಲಮು 10ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ :

"Now these presents witnesseth that the Mysore Government and the Madras Government do hereby agree and bind itself, their successors and the representatives as follows..."

ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ಆಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಆಗಿದೆ. 11ನೇ ಕಲಮಿನಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದರೆ :

"The Mysore Government and the Madras Government further agree with the limitations and arrangements embodied in clause 4 to "a" supra shall at the expiry of 50 years from the date of execution of these presents be open to reconsideration in the light of experience gained and examine further possibilities of irrigation within the territories of respective governments and with such modifications as may be mutually agreed upon as a result of reconsideration..."

ಈ ಒಂದು ಕ್ಲಾಸ್ ಏನು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆಂದರೆ, 1974ಕ್ಕೆ ಇದು ರೀಕನ್‌ಸಿಡರೇಶನ್‌ಗೆ ಬರುತ್ತದೆಂದು. 1974ಕ್ಕೆ ಏನು ರೀಕನ್‌ಸಿಡರೇಶನ್‌ಗೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಅವಾಗ ನಮ್ಮ ನಿಲುವು ಏನಿರಬಹುದು? ಅದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದುರ್ದೈವದಿಂದ 1924ರ ಆಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ನಮಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ ಆಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಇದೆ. 74ರಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮ್ಮ ನಿಲುವು ಏನು ಎಂಬುದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಕಂಪೆಟಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ಅವರು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಎರಾ ಅಂಕ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ತೇರ್ಪಡೆಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಈಗ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿದೆ. 1974ರಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಬರುವಾಗ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇವೆ. 1974ರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಧಕ್ಕೆಯಾರಂಭ ಮತ್ತು ಯಾವ ರೀತಿ ಹಿಂದಿನ ಆಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಅನ್ವಾಯವಾಗಿದೆ, ಆ ರೀತಿ ಆಗದಂತೆ, ಏನೇನು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ, ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ನಾನು ತಪ್ಪುಗಿಲ್ಲರಿಗೂ ಧರವತೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಈಗ ತಾವು 11ನೇ ಕಲಮನ್ನು ಓದಿದ್ದೀರಿ. ಇದು 1974ರಲ್ಲಿ ರೀಕನ್‌ಸಿಡರೇಶನ್‌ಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರೊಳಗೆ ಸರ್ಕ್ಲಸ್ ನೀರು ಏನು ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅದು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ. 1974ರೊಳಗೆ ಏನೇನು ಅನಾಹುತವಾಗುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ಯಾವರೀತಿ ರಿಕ್ವಿಸ್ಟ್ ರೇಶನ್ ಮಾಡಬೇಕು, ಅದು ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. 1974ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಈ ನೀರು ಏನಿದೆ, ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಶಾಸನಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತಕ್ಕಾರಾಗಿ ಹಾಕದೇನೇ ಸಾದನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಿಸ್ಕಾಪ್ಲಿವ್ ರೈಟ್ ಬಂದರೆ, ಅದನ್ನು ನೀರು ನಂತರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಏನು ನೀರು ಉಳಿದಿದೆ, ಅದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರಿ. ಆ ಭಾಗವನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಅದನ್ನು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಆಮದು ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೂ ಅಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಗಲೇ ನಾವು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ಒಂದು ಕರಾರುವಾಕ ರಿಂದ 1971ರೊಳಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಆದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ರೈಲ್ವೆ ಅಮಲಾ ಹೂಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ನಾವು ಹೂಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ಲಗತ್ತಾಗಿ ಯಾವರೀತಿ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇ ಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬೇರೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. 1974 ರೊಳಗೆ ನಾವು ಆ ನೀರಿನ ಉಪಯೋಗ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಈಗ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕ್ಲಿಯರ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದೇವೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಜಾಗೃತವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಪ್ರಕಾರ ನಮಗೆ ಸಿಗುವ ನೀರು ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ ಮುಖ್ಯವಾದಂಥ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳು ಎರಡು, ಒಂದು ಹೇಮಾವತಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಹಾರಂಗಿ ಈ ಹೇಮಾವತಿ ಮತ್ತು ಹಾರಂಗಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಕ್ಲಿಯರ್‌ಮೆಂಟ್ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಒಂದರ ಬಗ್ಗೆ ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಕ್ಲಿಯರ್‌ಮೆಂಟ್ ಸಿಗಬಹುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. 1974ರೊಳಗೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿ ನೀರು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬುಕ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರಬೇಕು. ಇವನ್ನು ಏನು ಸೂಚನೆ ಬಂದಿದೆ, ಮತ್ತು ರೀಕನಿಸಿಡ್ ಮಾಡಿ, ರಿವೈವ್ ಮಾಡಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಈಗ ಆ ಕರಾರನ್ನು ರಿವೈವ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. 74ರಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಮತ್ತು ಅವರು ಆ ಒಂದು ಅಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಪ್ರಕಾರವೇ ಈಗ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕರಾರಿನ 15ನೇ ಐಟಂನಲ್ಲಿ "The Madras Government and the Mysore Government hereby agree that if there is any dispute between the Mysore Government and the Madras Government, such dispute shall be referred for arbitration for settlement and if the party so agree shall be submitted to Government of India." ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ಇಂಟರ್‌ಸ್ಟೇಟ್ ರಿವರ್ ವಾಟರ್ ಡಿಸ್‌ಪ್ಯೂಟ್ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಏನಾದರೂ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮದ್ರಾಸಿನಿಂದ ತಕರಾರು ಬಂದರೆ ಆಗ ಅರ್ಬಿಟ್ರೇಷನ್ ಗೆ ಹಾಕಬಹುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರೂ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಬರಿ ಅರ್ಬಿಟ್ರೇಷನ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಲಹರಣಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ 1974ರೊಳಗೆ ಇದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ, ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಕ್ಲಿಯರ್‌ಮೆಂಟ್ ಪಡೆಯಬಹುದು, ಎಷ್ಟು ನೀರು ಉಪಯೋಗಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ಏನೇನು ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಮುಂದೆ ಹೋದರೆ, ನಮ್ಮ ಹಿತ ರಕ್ಷಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುವ ಈಗ ನಾವು ಹಿಂದಿನ ಅಗ್ರಿಮೆಂಟನ್ನು ರಿವೈವ್ ಮಾಡಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅರ್ಬಿಟ್ರೇಷನ್ ಗೆ ಹಾಕಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋದರೆ, ಭಾರೀ ಜಗಳ. ನಮ್ಮ ಹಿತವನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಏನೋ ಅದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಇರುತ್ತದೆಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರಮೇಲೆ ಇಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚರ್ಚೆ ಬೇಡ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಾವು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಹೊರಗಡೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲ ರಿಪೀಟ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ತಾರೀಖನ್ನು ನಿಗದಿಮಾಡಿ, ಅಂದು ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದು, ಅವಕ್ಕಾಗಿ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ, ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಯಾರ್ಯಾರು ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ, ಅಪ್ಪೋಕೇಟ್ ಜನರಲ್ ಅವರನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಕರೆಯಬೇಕು. ಈ ಚರ್ಚೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದಮೇಲೆ ಈ ಮತೆಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾದುದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಾಯವನ್ನು ಅಷ್ಟು ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಲ್ಲಿ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ವಿನಂತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಅವರು ಯಾವುದಾದರೂ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವೆಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಕ್ಲಿಯರ್‌ಮೆಂಟ್ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮೆಟ್ರೋ....

ಶ್ರೀ ಎಲ್‌ದೇಂದ್ರಪಾಟೀಲ್.—ನಾನು ಅವನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

Mr. SPEAKER.—I do not know what I should say now. But the proposition is that he wants to have an all round discussions about it with leading members of this House, Advocate General and other persons come to a conclusion.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಅಡ್ಡಿ ಎಲ್ಲಿದೆ? ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಸಿಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಚಿನ್ನದ ಕತ್ತಿ ಎಂದು ಕತ್ತು ಕುಯ್ದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

Sri D. DEVARAJ URS.—After the statement of the leader of the Opposition, I think my Hon'ble Friend, Mr. Channabasappa will agree. It is always open to the Chair to give consent or not. With the assurance given by the Chief Minister, we can sit and discuss and thrash out all the issues that have been raised by Hon'ble Sri Channabasappa. The Chief Minister has given that assurance. ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಇನ್‌ಫಾರಮರ್ ಮಾಟಿಂಗ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಇದು 50 ವರ್ಷಗಳ ಕರಾರು. ನಾವು ಈಗ ಮೋಷನ್ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು ಅನುಮಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದೇನೂ ಗಾಬರಿ ಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಯಾರದೂ ಏನೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದೆ ಈ ಸಭೆ ಸೇರುವುದರೊಳಗೆ ಇದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಬೇಕು. ಆತುರಾತುರವಾಗಿ ಯಾವ ಒಂದು ಲಮಿಟ್ ಇಲ್ಲದೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಅವರೂ ನಾವು ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ 1924ರ ಕರಾರು ಇರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ನೀವು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಿ ತೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಸತ್ತಮೇಲೂ ಕೂಡ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀವು ಆಶರಾಧಿಯೆಂದು ರಿಕಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ರಿಪೀಟ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.

4-30 P.M.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Member Sri H. M. Channabasappa gave a notice under rule 146 read with rules 147 and 148 requesting the Speaker to give consent to the moving of a motion proposed by him. The motion reads thus :

“This House is of the opinion that the Government should take immediate and appropriate steps for the revision of 1924 Cauvery Valley Agreement between the States of Mysore and Madras.....”

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Sir, it is wrong on my part to interfere at this stage. I beg to be excused. May I make a humble submission? If my friends who have given notice of this motion agree may I request the Chair that instead of your giving your ruling today, the Chair may kindly postpone the ruling for some time so that we may apply our mind and examine it. I have had a discussion with my leader. I am humbly requesting my friend Sri H. M. Channabasappa to agree to this course, instead of pressing for a ruling here and now—as, after all time is the healer.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—I have very great respect to my Hon'ble friend on my right. I have raised a very important issue, an issue in which the Hon'ble Chief Minister is likely to commit the Government of Mysore in the matter of getting clearance. If only I can get an assurance on that, I have no objection to postpone or to withdraw the motion. Because that is an important criterion. In his anxiety to get clearance, what the Government of Mysore has already done is to ask the Government of India to proceed further for the settlement of the matter in dispute. Whatever action he takes, should under no circumstances be of a nature which will vitiate the action taken so far.

Secondly, till such time that this House or representatives of this House discuss this matter threadbare, not only within ourselves, but with all the experts—legal, technical, administrative,—till such time, the Chief Minister shall not make any commitment either to the Madras Government or the Government of India that he will abide by the 1924 agreement and assure water supply as contemplated in the 1924 agreement. If that assurance is forthcoming, I have no objection, you can discuss this matter two months later, two years later. So long as the interests of the State are assured, I have no objection. Supposing after he gives a commitment to the Government of India on behalf of all of us, what is the good of our meeting? The question will have been over. I would expect the Chief Minister as the custodian of the rights of the State, and who is in charge of the administration, to give me an assurance that he shall not give any commitment either to the Government of India or the Government of Madras that he would abide by the 1924 agreement and give a blank cheque assuring water supply. If that assurance is forthcoming, I have no objection even if the matter is held over till the next session of the Assembly. Let the Chief Minister take his own time. I would like not to interfere these matters. I am not anxious to raise a discussion at all. Do you think, Sir, one who has taken so much trouble, would ever jeopardise the interests of the State; I would be the last person. On the other hand, I would do everything to strengthen the hands of the Government in securing the rightful share of waters to the State and see that our rights are safeguarded. That is my interest. I am too old to seek any propaganda or publicity in papers through this. I have already had sufficient propaganda not only by myself, but the Chief Minister also has done it sufficiently. Even the ex-Chief Minister has publicised my name sufficiently and therefore I am known sufficiently all over the country. I do not want any more propaganda. I would request the Chief Minister who is anxious to safeguard the interests of the country to give me an assurance. I would not press this matter till such time as he finds the need to discuss this matter.

Sri D. DEVARAJ URS.—Sir, all of us know that Mr. Channabasappa is very objective in his approach so far as this problem is concerned. No body doubts his objectivity or sincerity. But sometimes the trouble is, he begins to doubt others objectivity. That is the

trouble now here. Suppose the Chief Minister has already made a commitment then even if we discuss this problem for three days, that commitment cannot be taken back. In my humble opinion he cannot have made this commitment. Supposing the Government is about to enter into a commitment, naturally after this discussion the Chief Minister has already said that he is going to take into confidence some of the Members who are interested, the leaders of the Opposition parties, and discuss the whole matter threadbare. Either Government should be convinced of the facts and figures furnished by Sri Channabasappa or the Government should give such facts and figures as would convince the Members so that we should not discuss further. In case he has actually committed whether we discuss it tomorrow or ten days after, how does it make any difference? I fail to understand. When the Chief Minister has made a categorical statement, there are certain matters which according to him, he genuinely feels, may not be in public interest to disclose and which he is prepared to disclose in an informal meeting. I think we should leave the matter at that and not proceed further on the same point, I again appeal to Mr. Channabasappa to withdraw the motion that he has made.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—If a commitment is already made, it is a *fait accompli*. Nothing prevents the Chief Minister from placing these facts here. He can state his reasons here. There is no question at all. If his reasons are sound and are in the interest of the State, we would hail him to the skies. If there are no good reasons, we will have to condemn him.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—What is behind my mind is—this is my final submission. Well here, our leader gave a suggestion. That was readily grasped by the Hon'ble Leader of the House. Therefore, if after going through that process, even after all this, if the Hon'ble members who have given notice of this motion—about 40 members including Mr. Channabasappa, feel there is rationale behind the course that the Government proposes to adopt, then we need not proceed further with the matter now.

Thereafter, later if they feel that they will have to press their resolution, it is still open to them to do so. Let us not be in a hurry. It is said, when we are in a hurry, count 1, 2, 3—up to 10. Then it gives time for us to understand the problem and the situation. Apart from that, I am also making an appeal in an objective manner. Let not the future generation think that this question was not examined in all its thoroughness. I am basing myself on the suggestion given by my friend, the Leader of the Opposition, and not on the suggestion of the Treasury Benches. He is as much interested in this Basin as any one of us and he has the same concern as all of us have. Heaven won't fall if that decision is not given here and now. I am making this suggestion and it is for my friend to accept.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎ. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿ (ಧಾರವಾಡ-ಗೌ.ಮಾಂಕರ).—ಎವರು ಅದನ್ನು ವಿತರಿಸಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದರೂ ಅವರ ಸ್ವಭಾವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Let him not make a personal remark like this. He must withdraw it.

Mr. SPEAKER.—The hon. Member has not understood Sri Agnihotri. His only object in intervening was to relieve the serious atmosphere and make the members laugh. Probably Sri Channabasappa has not come in contact with Sri Agnihotri. He is a humourist who wants to relieve boredom. So nobody should misunderstand him.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—If that is so, it is all right.

The suggestion that is being recommended looks as though I am adamant and am not yielding. I am amenable to reason if the Chief Minister gives an assurance that he will not commit the Government of Mysore. Then I will say, I have no objection for dropping it. When that kind of assurance was not forthcoming from the Chief Minister, he had no other go but to press the matter. The Chair can give any ruling.

Sri B. P. GANGADHAR.—The ruling may be postponed. In the meanwhile, the Chief Minister has given an assurance that he will take some of us into confidence and will be convening a meeting within three days. If it is inevitable, a ruling may be thought of. Now that time seems to have not come.

Mr. SPEAKER.—I am not eager to give a ruling. I will give the ruling according to my own lights. But now I am not going to reveal what that ruling is going to be. There appears to be a sort of feeling among the members that they will come to an understanding and that a ruling will not be pressed for. So, I will take up this matter last. In the meanwhile, I call upon the next item. The Hon. Member Sri Channabasappa and other friends may consider the whole subject again; I give some time to them for this purpose. Since the Legislative Council is waiting for the Mysore Appropriation (No. 3) Bill, 1968. I suggest that the Bill may be taken up first.

MYSORE APPROPRIATION (No. 3) BILL, 1968

(Introduction)

Mr. SPEAKER.—I have to inform the House that the Governor has recommended the introduction and Consideration of the Mysore Appropriation (No. 3) Bill, 1968 in pursuance of Clauses (1) and (3) of Article 207 of the Constitution.

I call upon the Hon. Finance Minister to introduce the said Bill.

Sri RAMAKRISHNA HEGDE (Minister for Finance).—I beg to introduce: "The Mysore Appropriation (No. 3) Bill, 1968."

Mr. SPEAKER.—The Mysore Appropriation (No. 3) Bill, 1968, is introduced.